

CATHY FURAHA:
FAM DE JUSTÍCIA AL CONGO

Abordant les violències de gènere

PROPOSTA DIDÀCTICA PER A
3r i 4t D'ESO i BATXILLERAT

PRESENTACIÓ

Aquesta proposta didàctica posa a l'abast dels centres educatius una activitat de sensibilització i prevenció de la violència de gènere a través de la mirada de la Cathy Furaha, defensora de la pau, els drets humans i la justícia de gènere a la RD del Congo.

La violència envers les dones, els joves i els infants està molt estesa arreu del món. No és una xacra que exclogui cap país. El que sí que es pot dir és que quan un territori és escenari de guerra o de conflicte, el segment social que més pateix la violència és el gènere femení.

La República Democràtica del Congo, i especialment l'est del país, on la Lliga dels Drets dels Pobles acompanya un projecte de suport a les dones víctimes de la violència, reuneix un factor clau quant a la violència de gènere: la presència de grups armats que viuen de l'explotació il·legal i del contraban de minerals que s'utilitzen en els aparells d'alta tecnologia i que sembren el terror entre la població i violen les dones. A més, també és un país on les relacions són estructurades pel domini de l'home sobre la dona, la qual, en conseqüència, esdevé sovint víctima de la violència dels homes del seu entorn.

Però, tot i que us mostrarem una peça audiovisual de 10 minuts sobre la situació d'aquesta violència a la zona dels Grans Llacs Africans, i visualitzarem dones que lluiten per revertir aquesta situació de violència al Congo, també volem fer una mirada a altres països en conflicte, on la violència de gènere és un drama que cal abordar, per acabar aterrant a la nostra societat, on malauradament la violència masclista està a l'ordre del dia.

PARTS DE LA PROPOSTA

Objectius

- Fer conèixer el context de violència del Kivu Nord (RD del Congo) i abordar-ne les causes.
- Visibilitzar l'aportació de les dones en la lluita contra les violències de gènere: exemple de Cathy Furaha en la tasca de construcció d'una societat congoleesa lliure de violència.
- Identificar i reflexionar sobre les diferents formes de violència de gènere.
- Conèixer els mecanismes i protocols d'actuació davant situacions de violència.
- Fomentar actituds i creences igualitàries.

Material

Material de l'aula: **ordinador + projector, pissarra, guix o retolador i connexió a Internet.**

Metodologia

Primera part del taller

- 1.1. La RD del Congo (10 minuts).
- 1.2. Peça audiovisual "Fam de Justícia" (10 minuts).
- 1.3. Debat amb preguntes preparades (8 minuts).
- 1.4. Visualització de l'activista congoleesa Cathy Furaha (8 minuts).

Segona part del taller

- 2.1. Mapatge sobre la violència sexual (5 minuts).
- 2.2. Diferents tipus de violència de gènere (10 minuts).
- 2.3. Recomanacions finals (8 minuts).

Temporització

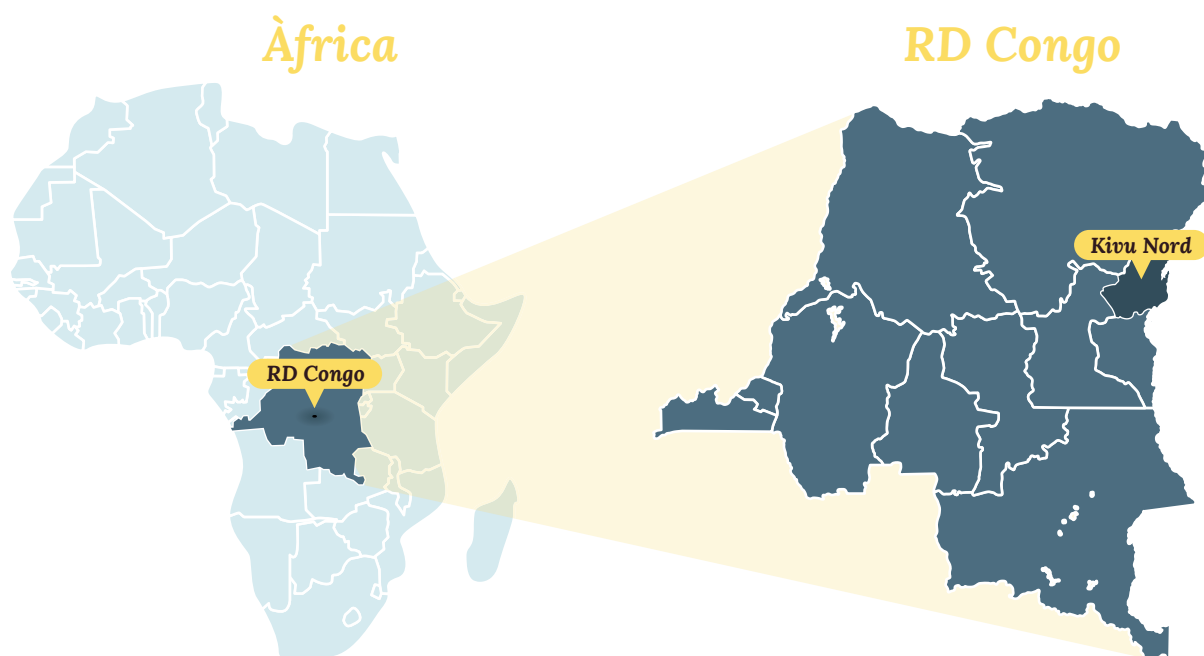
1 hora

1.1 La RD del Congo

(10 minuts)

Des de fa més de dues dècades, la província de Kivu Nord (est de la RD del Congo) està sotmesa a una crisi crònica.

Aquesta crisi crònica està provocada per l'escassa presència de l'estat congolès, la feblesa de l'exèrcit regular i la presència de milícies congoleeses i estrangeres, que sotmeten la població i viuen de l'explotació i el comerç il·legal dels recursos minerals, la majoria dels quals s'utilitzen després com a components de l'alta tecnologia que nosaltres consumim.

L'acció violenta d'aquests grups armats sembla el terror entre la població, i en aquest context d'inestabilitat, sobretot les dones i les nenes en són les víctimes més vulnerables, i pateixen violacions i agressions vinculades directament al conflicte. Però també la masculinitat arrelada a la societat fa que les dones siguin objecte de la violència sexual i d'altres formes de violència. Enmig d'aquesta inestabilitat i violència, gran part de la població, fugint de les massacres, segrestos, robatoris, etc., es veu empesa als desplaçaments forçats.

A la RD del Congo la violència sexual és una xacra social i una greu violació dels drets humans que implica, a més, la violació del dret de les dones a la integritat física, la seguretat i el benestar. Un dret reconegut a la resolució 1325 de les Nacions Unides de 31 d'octubre de l'any 2000, i que, tanmateix, l'estat congolès s'inhibeix de la seva responsabilitat de fer respectar, protegir i complir el dret a una vida lliure de violència.

1.2. Peça audiovisual “Fam de Justiça” (10 minuts)

En tot aquest context, destacar i donar suport a la tasca de persones que arrisquen diàriament la seva vida exigint pau, justícia i reparació és fonamental per construir una societat congoleesa lliure de violència.

Documental: **Fam de Justiça**

Podeu veure'l complet al youtube:

També podeu visitar el Blog de Fam de Justiça:

1. Sabeu quin és el recurs econòmic més ric a l'est de la República Democràtica del Congo?
2. En què s'utilitzen els recursos abundants d'aquest país?
3. Una bona part dels recursos s'exploten il·legalment. Qui són els que ho fan i què provoquen entre la ciutadania?
4. Qui són els que violen les dones i les nenes?
5. Com es diu el lloc on van les víctimes a explicar el trauma que pateixen?
6. Quantes associacions de dones les acullen i què fan cadascuna d'elles?
7. A més de recuperar les dones i nenes víctimes de violència sexual, què fan aquestes associacions perquè la dona sigui respectada?
8. Com es diu la presidenta de l'associació que fa el programa de ràdio? I per què fa aquests programes?
9. Què vol dir "Els problemes psicològics afecten directament els somàtics"?
10. Les dones que han patit una violació, a banda del trauma de la violència que han patit, reben suport dels seus veïns? Per què?
11. Quantes dones han rebut suport de les associacions des de 2016?
12. Els agressors de les dones tenen por de ser denunciats i jutjats?
13. La presidenta i les seves companyes de l'associació jurídica, fan la seva feina sense cap problema? Explica la resposta.
14. Quins són els punts de similitud i de diferència entre el que passa a la RD del Congo i el que passa a la nostra societat?

1.4. Visualització de l'activista congoleesa Cathy Furaha (8 minuts)

Cathy Furaha és una activista congoleesa que du a terme una tasca de defensa dels drets humans, de la pau i de la justícia de gènere. És presidenta de l'associació Femmes Juristes pour les Droits de la Femme et de l'Enfant (Dones Juristes pels Drets de la Dona i de l'Infant, FJDF).

Aquesta jurista africana aconsegueix la seva activitat a la província de Kivu Nord (est de la RD del Congo), i treballa de valent per garantir atenció jurídica a les dones agredides sexualment, tant pels grups armats que sembren el terror a la regió, com pels homes de la societat civil. Alhora, promou diversos programes de sensibilització sobre la igualtat de gènere a centres comunitaris, a escoles de secundària (on s'organitzen comitès escolars per tal d'educar l'alumnat en la igualtat de gènere) o a programes de ràdio.

L'associació de juristes que presideix, FJDF, treballa amb l'Association de Défense des Droits de la Femme (ADDF), en el suport

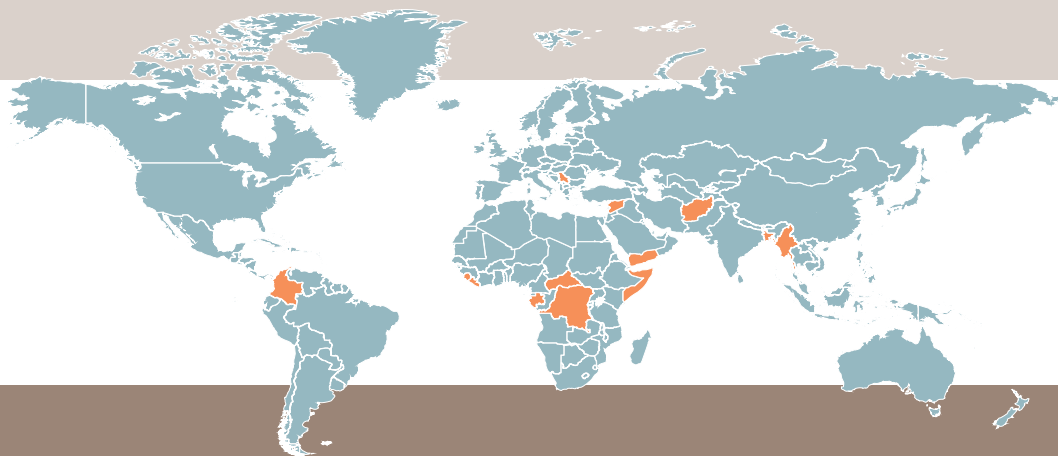
psicològic, i Femmes Engagées pour la Promotion de la Santé Intégrale (FEPSI), en el suport mèdic i hospitalari. Les tres organitzacions, o la tripartite, com els agrada dir-se, es coordinen per rehabilitar les dones i infants víctimes de violacions i d'altres violències que identifiquen a través de quatre **Maisons d'Écoute** o centres d'atenció personalitzada.

La Cathy creu fermament en la tasca d'estabilització de les dones i els infants —així és com anomenen la seva recuperació i reinserció a la societat després de patir violència— i treballa per revertir el menyspreu de què són objecte.

A través de la visibilització de la feina que du a terme la Cathy Furaha ajudem a protegir una persona defensora de la pau i dels drets humans que, igual que altres defensores arreu del món, ha rebut amenaces i atacs a casa seva i al seu despatx com a represàlia per la seva feina combativa.

2.1. Mapatge sobre la violència sexual (5 minuts)

La **República Democràtica del Congo** (RDC) va patir un **període colonial** on milions de persones van ser massacrades a causa de la cobdícia pels recursos del país —primer, l'ivori i després, la goma o cautxú— del rei dels belgues, Leopold II, i de les empreses privades que van explotar aquests recursos naturals. El desenvolupament del Congo postcolonial va reforçar aquesta tendència i després de la caiguda de la **dictadura de Mobutu Sese Seko**, la RDC va acabar el segle XX atrapada en **dues guerres successives** entre el 1996 i el 2003, on es calcula que van morir 5,5 milions de persones. Des de llavors, el Congo no ha gaudit d'estabilitat política i els habitants de les províncies de Kivu Nord i Kivu Sud no han conegut mai la pau. L'ONU ha denunciat l'extracció de minerals, els conflictes armats i les violacions a dones i nenes a la RDC, on la violència sexual és la principal arma de guerra. Però, tot i que el país té uns índexs intolerables de violència sexual, no és l'únic cas i ni tan sols pot ser considerat el pitjor estat del món pel que fa a aquest delictes.

La violació com a estratègia per assolir objectius politicomilitars en un conflicte armat —com a «**arma de guerra**»— és un fenomen que va més enllà de cultures, grups ètnics i àrees geogràfiques.

- L'obra èpica de la cultura grega, **la Ilíada**, descriu com aquest tipus d'agressions ja eren una eina útil de guerra.
- La tragèdia que va tenir lloc al final de la **Segona Guerra Mundial**, quan centenars de milers de dones alemanyes van ser violades per tropes soviètiques, franceses i britàniques, n'és un altre exemple.
- Més recentment, un conflicte entre europeus, com el de la guerra a **Bòsnia i Hercegovina** (1992-1995), juntament amb el **genocidi de Ruanda** (1994), va portar finalment la violència sexual com a estratègia de guerra a l'agenda internacional.

Des del 2008, amb una resolució de l'ONU, les **agressions sexuals** es consideren un **crim de guerra**, un delictes contra la humanitat o un genocidi.

2.2. Diferents tipus de violència de gènere

(10 minuts)

La violència envers la dona és “tot acte de violència basat en el gènere que té com a resultat possible o real un mal físic, sexual o psicològic, incloent-hi les amenaces, la coacció o la privació arbitrària de la llibertat, ja sigui en la vida pública o en la privada”. Resolució 48/104, de l'Assemblea General de l'ONU, de 20 de desembre de 1993, *Declaració sobre l'eliminació de la violència contra la dona*

Per tant, la violència de gènere pot ser sexual, física, verbal, psicològica (emocional) o socioeconòmica, i pot adoptar moltes formes, des de la violència verbal i el discurs d'odi a Internet, fins a la violació o l'assassinat. Pot ser perpetrada per qualsevol persona: un cònjuge / parella actual o anterior, un membre de la família, un company de feina, companys d'escola, amics, una persona desconeguda o persones que actuen en nom d'institucions culturals, religioses o estatals.

La violència de gènere, com passa amb qualsevol tipus de violència, és una qüestió que implica relacions de poder. Es basa en un sentiment de superioritat i en la intenció d'afirmar aquesta superioritat a la família, a l'escola, a la feina, a la comunitat o a la societat en general. És per això que, sovint, la violència de gènere l'exerceix un home que té un cert ascendent o poder respecte a la dona o la nena.

Senyals d'alerta

Pateixes violència masclista quan vius alguna de les següents situacions:

- Reps comentaris sobre el teu cos o de caràcter sexual.
- Et fan gestos sexuals ofensius.
- Reps missatges no volguts de caràcter sexual.
- Reps insults pel fet de ser dona.
- Publiquen, o t'amenacen de publicar fotos o vídeos teus de contingut sexual.
- Se t'acosten, es freguen o et fan tocaments sexuals no desitjats.
- Reps propostes d'aconseguir millores (laborals, estudis, etc.) a canvi de favors sexuals.
- Es mostren davant teu (exhibicionisme).
- Intenten o t'obliguen a tenir una relació sexual.
- Et practiquen o t'han practicat en la infantesa la mutilació genital.
- Et forcen a contraure matrimoni contra la teva voluntat.

Pateixes una relació abusiva en l'àmbit de la parella quan hi ha:

- Control
- Aïllament
- Ridiculització
- Manipulació
- Abús

Recomanacions

Serveis i oficines d'informació i atenció a les dones:

Les dones de Catalunya disposen de diversos serveis d'informació i atenció, que funcionen coordinadament arreu del territori.

Les Oficines d'informació de l'**Institut Català de les Dones i els Serveis d'informació i atenció a les dones (SIAD)**, de titularitat municipal o comarcal.

Telèfon gratuït i confidencial: 900 900 120 (24 hores / 365 dies)

Webs:

www.gencat.cat/icdona Institut Català de les Dones

www.amnistiacatalunya.org Campanya No més violència contra les dones

www.unwomen.org/es ONU Mujeres

Si teniu interès en fer l'**activitat dirigida**,
demaneu-nos-la a través de les nostres dades de contacte.

Lliga dels Drets dels Pobles

Carrer Sant Isidre, 140

08208 Sabadell

Tel. 937 237 102

info@dretsdels pobles.org

www.dretsdels pobles.org

a càrrec de:

**LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES**

amb la col·laboració de:

**FORA
DE
QUADRE**

i el suport de:

**Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament**

**Generalitat
de Catalunya**